

Odpovědi na nejčastější dotazy: Kastrace psů a koček

Úvod: Kastrace (sterilizace, ovariektomie u samic, orchiektomie u samců) je chirurgický zákrok, při kterém jsou jedinci odstraněny pohlavní žlázy. Dojde tak ke ztrátě jeho rozmnožovací schopnosti a produkce pohlavních hormonů. Důvody volby tohoto zákroku lze rozdělit na dvě skupiny. První a početnější kategorie pacientů jsou psi a kočky převážně samičího pohlaví, u kterých majitel neuvažuje o zařazení do chovu a žádá proto kastraci z důvodu prevence nežádoucího zabřeznutí. Volba nejvhodnějšího období pro provedení tohoto zákroku závisí na živočišném druhu a do jisté míry také na požadavcích majitele. V současné době lze vyzorovat dva odlišné trendy, a to ranou kastraci, propagovanou hlavně na americkém kontinentu a na druhé straně kastraci po dosažení pohlavní dospělosti, tradičně prováděnou v Evropě. Raná kastrace je chirurgické odstranění pohlavních žláz u pohlavně nezralých jedinců. Podle prováděných studií je bezpečná již od stáří 6 týdnů. Provádí se dnes hlavně v USA, kde se stala základem kontroly populace u zvířat chovaných v útulcích. Argumenty pro provedení rané kastrace by se daly shrnout do následujících bodů:

- méně stresující pro pacienta, rychlejší zotavení
- kratší trvání chirurgického zákroku
- větší orientace na lidi

- klidnější povaha, snížená agresivita
- snížení rizika výskytu nádorů mléčné žlázy
- snížení výskytu nežádoucích zlovyků

Evropským trendem je kastrace fen po první proběhlé říji, v závislosti na plemeni tedy v 7. až 15. měsíci věku. Kočky a kocoury je vhodné kastrovat ve stáří 7 měsíců, v době prvních příznaků pohlavní aktivity.

Několik poznámek z fyziologie reprodukce psů a koček:

Kočka i kocour jsou pohlavně zralí již ve stáří přibližně 6 měsíců. Říjový cyklus kočky trvá několik dní a opakuje se v závislosti na roční době v tří- až čtyřtýdenních intervalech. Kočka má provokovanou ovulaci při páření a v jednom roce mívá průměrně 2 vrhy koťat. Kocouři jsou schopni plodit potomstvo po celý rok.

V období mrouskání mění kočky své chování: jsou neklidné, válejí se po zemi, schovávají se nebo naopak vynucují zvýšenou pozornost. Často hlasitě a dlouhodobě mňoukají. Navíc se kočky v tomto období toulají a často se poraní.

Pes a fena docilují schopnost rozmnožovat se v závislosti na plemeni ve stáří 6-10 měsíců. Některé feny velkých a obřích plemen mají první říji slabou, často unikající pozornosti majitele. Proto není neobvyklé, když se u nich plnohodnotná říje objeví ve stáří kolem 18 měsíců. Říjový cyklus mívá fena obvykle 2 krát ročně. Některá malá plemena mívají říji až 4 krát do roka. Říje feny trvá asi 3-4 týdny. Již v době před říjí se dostavuje překrvení pohlavních orgánů a krvácení z pochvy. Vlastní stádium ovulace, kdy je fena oplozeníschopná je různě dlouhé: optimum je nejčastěji mezi 9. a 13.dnem od začátku říjového cyklu. Plodné období je však velmi individuální a může být i mnohem delší.

V průběhu říjového cyklu se projevují u fen často změny v chování: jsou popudlivé, nepokojné, mohou častěji močit, intenzivně se čistí, mají menší chuť k žrádлу, utíkají a snižuje se jejich poslušnost. Vyhledávají psy a v období ovulace jsou aktivně svolné k páření.

Pro feny nezařazované do chovu je kastrace velmi vhodnou prevencí zdravotních komplikací v pokročilejším věku. Nekastrované starší feny trpí velmi často hnisavým zánětem dělohy (pyometrou), který souvisí s dlouhodobým vlivem pohlavních hormonů na děložní tkáň. Toto onemocnění je pro starší fenu závažnou zdravotní komplikací a řeší se chirurgickým odstraněním vaječnicků, vejcovodů a dělohy. Jednoduchým zákrokem v mládí lze těmto komplikacím předejít. Dalším podstatným problémem, postihujícím velké množství stárnoucích fen a koček jsou nádory mléčné žlázy. U jedinců kastrováných před dosažením pohlavní dospělosti byly nádory mléčné žlázy popsány pouze v 0,8% případů, po kastraci po prvním proběhlém hárání se procento výskytu zvýšilo na 8% a u zvířat kastrováných po druhém nebo dalších háráních je riziko výskytu až 26%. Tyto nádory jsou asi v polovině případů zhoubné a některé rostou velmi rychle po proběhlé říji a zvýšení hladiny pohlavních hormonů. Kastrace v mládí výrazně snižuje pravděpodobnost vzniku a dalšího růstu nádoru.

Odpovědi na nejčastější otázky v souvislosti s kastrací:

1. Jak velké je riziko operačního zákroku?

Jako každý zákrok prováděný v celkové anestezii je i kastrace spojena s určitou mírou rizika. Jak u fen, tak i u koček a kocourů lze však toto riziko snížit na minimum volbou vhodných sedativ a anestetik a odpovídající pooperační péčí. Většinou jde o zvířata mladá, celkově zdravá, která v průměru snášejí anestezii velmi dobře. V pooperačním období je vhodné ošetřovat pacienta na klidném, teplém místě a i volně žijící kočky ponechat v domácnosti alespoň 10 dní do vytažení stehů. Několik dní po operaci je vhodné kontrolovat ránu a v případě jakýchkoliv komplikací navštívit veterinární pracoviště. Po vytažení stehů je riziko následných komplikací téměř nulové.

2. Změní se po operaci povaha mého psa/ mojí kočky ?

U fen se povaha po kastraci v zásadě nemění, kromě vymizení neklidu a pohlavní aktivity v době dřívější říje. Pokud se fena kastruje po prvním hárání, psychicky dozrává a neliší se od nekastrovaných fen. Kočky a kocouři se více vážou na majitele, více času tráví v domácnosti, z výletů se obvykle pravidelně a včas vrací, venku tráví méně času než nekastrované kočky. Tato preference domácího prostředí je odpovědná za výrazné prodloužení života koček a hlavně kocourů. Nekastrovaní kocouři se vlivem toulavého a bojovného způsobu života dožívají v průměru 3 let!

3. Nebude mít můj čtyřnohý kamarád sklon k obezitě?

U psů je tento problém přeceňovanou záležitostí. Záleží totiž hlavně na majiteli, zda volbou vhodného krmiva (zde doporučujeme kvalitní granulované krmivo), jeho vhodným dávkováním a přiměřenou aktivitou udržuje psa v ideální kondici , nebo zanedbáním těchto opatření umožní svému miláčkovvi tloustnout. Poněkud jiná situace je u koček. Zde pohlavně aktivní zvířata váží méně a mají menší množství podkožního tuku než jejich kastrování vrstevníci. Kočka se však svými jídelními návyky poněkud odlišuje od psa, v příjmu krmiva je mnohem rezervovanější a při poskytnutí optimálního krmného režimu u ní k obezitě nedochází. Při výskytu tohoto problému doporučujeme krmné směsi typu „light“ pro snížení hmotnosti a striktní dodržování denní dávky udávané výrobcem.

4. Nezůstane mé zvíře po kastraci zakrnělé?

U kastrovaných zvířat dochází naopak k opožděnému uzavírání růstových plotének dlouhých kostí, které proto narostou do větší délky a tělesný rámec časně kastrovaneho zvířete se proto zvýší. Nejmarkantnější je tento trend u kocourů, kteří po kastraci dorůstají do větších rozměrů než kocouři pohlavně aktivní.

5. Jaké je riziko močové inkontinence?

Celosvětové studie popisují, že u fen vážících více než 20 kg stoupá po kastraci riziko močové inkontinence. Nejvíce postiženými plemeny jsou boxer, dobrman a velký knírač. Projevuje se hlavně ve spánku odchodem malého množství moči nezávisle na vůli zvířete. Podle našich zkušeností však většina majitelů tento problém nepozoruje. V případě výskytu je možno močovou inkontinenci léčebně ovlivnit. U koček ani kocourů se tento problém nevyskytuje.

6. Je etické zbavit zvíře jednoho ze základních projevů života - schopnosti se rozmnožovat?

Nejprve malý početní příklad: 2 kočky, které odchovají ročně 8 koťat, jsou schopny během 7 let založit základ pro další rozmnožení „kočičích rodin“ o počtu 174 760 koček! Při takové rozmnožovací schopnosti jsou nadpočetná zvířata tajně utrácena majitelem, často velmi brutálním způsobem. Takové chování lze podle našeho názoru považovat za neetické a je navíc i protizákonné. Kastrací zvířete mu umožníme spokojený a plnohodnotný život a předcházíme také mnoha nechutným scénám při řešení kočičí populační exploze.

Dalším problémem jsou opuštěná a bezprizorní zvířata, která volně pobíhají, mnohdy nás a především naše děti ohrožují a mohou být vážným zdrojem infekcí nejen pro ostatní zvířata, ale i pro člověka. Každý jistě slyšel o nákaze nejnebezpečnější-vzteklíně! Tato zvířata opustila domov, zaběhla se, napůl zdivočela nebo již pochází z volného páření.

Málokdo také ví, že např. v útulcích pro zaběhlá zvířata se v Severní Americe každoročně provádí jedenáct až dvacet miliónů eutanázií psů a koček.

Je snad proto etické a rozumné kastrovat zvířata, od nichž nepožadujeme potomstvo. Předcházíme tím nechtěné pohlavní aktivitě, nežádoucímu zabřeznutí, populačnímu problému a v neposlední řadě také zdravotním potížím našich čtyřnohých přátel v jejich dalším životě.

Další informace Vám rádi poskytneme na klinice.

Klinika ARVET

- komplexní péče o malá zvířata -

Vrcovická 2227, 397 01 Písek

MVDr. Jan Slabý,
MVDr. Kateřina Skalová

MVDr. Kateřina Slabá
MVDr. Martin Jehlička

Ordinační hodiny: pondělí, středa, pátek 8-11 14-18
úterý, čtvrtek 8-11 14-17
sobota 9-11

tel.: 382 215 038

mobil: 603 496 589